

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

תוכן

- א. נוזר שגילה ונודע לו שהוא טמא אם טומאה ידועה סותר ואם טומאת תהום אינו סותר אם עד שלא גילה בין כך ובין כך סותר..... 1
- ב. כיצד ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה טמא נמצא משוקע ... ירד להקר טהור ליטהר מטומאת מת ... שרגלים לדבר ... טומאת התהום כל שאינו מכירה אחד בסוף העולם..... 2
- ג. המוצא מת מוטל לרחבה של דרך לתרומה טמא ובנוזר ובעושה פסח טהור ... במהלך ברגליו אבל טעון או רכוב טמא..... 3
- ד. היה שמוזן בתבן או בצרורות הרי זה טומאת התהום בימים ובאפילה ובנקיקי הסלעים איז זה טומאת התהום..... 5
- א. ולא אמרו דטומאת התהום אלא למת בלבד..... 5
- ב. צפה אינה מטמאה לענין שרץ ... ספק טומאה צפה בין בכלים בין בקרקע טהורה. 6

דף סג.

א. נוזר שגילה ונודע לו שהוא טמא אם טומאה ידועה סותר ואם טומאת תהום אינו סותר אם עד שלא גילה בין כך ובין כך סותר

נוזר שגילה תגלחת¹ טהרה ואחר כך נודע שטמא היה בתוך ימי נזרו, אם בטומאה ידועה נטמא סתר הכל, ומביא קרבנות טומאה, ומגלה תגלחת טומאה ומונה נזירות אחרת, ומביא קרבנות טהרה, ואם בטומאת התהום נטמא אינו סותר, ודבר זה הלכה מפי הקבלה.

ואם עד שלא נזרק עליו אחד מן הדמים² נודע שהוא טמא, בין בטומאה ידועה בין בטומאת התהום סותר הכל.

¹ רמב"ם הלכות נזירות פרק ו הלכה טז – יז

² מוקמינן לה כרבי אליעזר דאמר תגלחת מעכבת ולא קי"ל הכי ומדר"א בתגלחת נשמע לרבנן בזריקת הדם שהרי זריקת הדם מעכבת ובין כך ובין כך סותר ואם נזרק עליו אחד מן הדמים אפי' נטמא באותה שעה אינו סותר דקי"ל כחכמים שאמרו יביא שאר קרבנותיו הלכך אם נודע לו אחר שנזרק עליו אחד מן הדמים הוי כאילו נודע לו אחר גילוח, כיון שהתגלחת אינה מעכבת ואם היה טומאת התהום אינו סותר ומקריב קרבנותיו הדבר המעכב סותר ודבר שאינו מעכב אינו סותר אלא בטומאה ידועה. רדב"ז שם ולח"מ שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

נודע לו אחר שנזרק אחד מן הדמים אף על פי שלא גלח הואיל וטומאה שאינה ידועה היא אינו סותר. אבל טומאה ידועה סותר שכבר התבאר במסכת פסחים דף פ: שכהן שעבד³ ואחר כך נודע שהיה טמא, אם היא טומאה ידועה, כל הקרבנות שהקריב פסולין שהרי עבודתו חולין. וצריך להביא קרבן אחר. לפיכך נזיר⁴ שהביא קרבנות נזירותו אם עד שלא נזרק עליו אחד מן הדמים נודע שהוא טמא, סותר את ימי נזירותו. אבל בקרבנות צבור הציץ מרצה⁵

ב. כיצד ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה טמא נמצא משוקע ... ירד להקר טהור ליטהר מטומאת מת ... שרגלים לדבר ... טומאת התהום כל שאינו מכירה אחד בסוף העולם

אי זו היא⁶ טומאת התהום, כל שאין אדם מכירה אפילו בסוף העולם, ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד אבל הרוג לא שהרי יודע בו זה שהרגו. כל טומאת מת שלא היתה ידועה מכיון שהיתה מוסתרת שאין אדם מכירה אפילו בסוף העולם, כגון אדם שמת ערירי ונמצא קבור בגל אבנים או עפר וכדומה ולא ידע בו אדם בעולם. ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד, אבל הרוג לא שהרי יודע בו זה שהרגו. וי"א⁷ שגם זה הוא טומאת התהום.

ואינו אלא בטומאת מת אבל טומאת זיבה הגם שאף אדם בעולם לא ידע עליה בזמן שטימאה אין בה דין טומאת תהום אלא דינה כטומאה ידועה.

נמצא המת גלוי אין זה טומאת התהום, נמצא מושקע בקרקעות מערה והמים על גביו הרי זה טומאת התהום שאינה ידועה, היה טמון בתבן או בצרורות הרי זו טומאת התהום, במים באפלה ובנקיקי הסלעים אינה טומאת התהום.

נזיר שנטמא במת וירד וטבל במערה והביא קרבנות טומאה ומנה נזירות ונלח תגלחת טהרה ואחר כך נודע שמת היה מושקע בקרקעית המערה

³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ו

⁴ רמב"ם הלכות נזירות פרק ו הלכה יז

⁵ לקוטי הלכות פבחים שם שם

⁶ רמב"ם הלכות נזירות פרק ו הלכה יח – ב

⁷ השגות הראב"ד שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

כשירד לטבול אף על פי שהיא טומאה שאינה ידועה סתר הכל, מפני שהוחזק לטומאה וחזקת הטמא טמא עד שיטהר ודאי, ירד להקטר הרי זה טהור עד שידע שנגע, נמצא המת צף על פני המים הרי זה בחזקת טמא, שחזקתו שנגע בזה שהוא צף.

וכבר נתבאר במסכת פסחים דף פ: פא: שכהן שעבד⁸ בחזקת שהוא טהור, או קרבן פסח שנשחט בחזקת שבעליו טהור, ואחר כך נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום כלומר שמצא שנטמא בטומאה שהיתה מוסתרת מכלל העולם ולא היתה ידועה לאף אחד כאילו היא שקועה בתהום, הלכה מפני הקבלה, שהציץ מרצה⁹, וכל הקרבנות שהקריב בין פסח בין תמידין ושאר קרבנות¹⁰ נרצו, ואם נודע לו בשאר הקרבנות שהוא טמא קודם שיזרוק הדם לא יזרוק ואם זרק הורצה, שהציץ מרצה על טומאת התהום, כלומר טומאה שאין אפשרות לדעת עליה לאף אדם, אף על פי שהוא מזיד.

דף סג:

ג. המוצא מת מוטל לרחבה של דרך לתרומה טמא ובנוזר ובעושה פסח טהור ... במהלך ברגליו אבל טעון או רכוב טמא

המוצא מת¹¹ מושכב לרוחבו של דרך, אם היה שלם והוא מן הקצה האחד אל הקצה האחר של הדרך, ה"ז טמא לתרומה שחזקתו שנגע, היה לו מקום לעבור או שהיה משובר ומפורק שאפשר שעבר בין שוקיו ופרקיו ה"ז טהור, במה דברים אמורים כשהיה מהלך ברגליו שהרי אפשר שלא יגע, אבל אם היה רכוב או טעון משא י"א שהרי זה טמא¹², ואם היה קבר לכל רוחב הדרך הקבר מצרפו והעובר שם טמא, שאין זה כשאר ספיקות אלא חזקתו שנגע.

⁸ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה יב

⁹ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ו

¹⁰ משמע אפילו קרבן יחיד לקוטי הלכות יד: בובח תודה ד"ה ומסיק

¹¹ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יח הלכה ג

¹² רש"י בסוגיין וכס"מ שם וצ"ע דבהל' קרבן פסח כתב שהרמב"ם חולק וס"ל שרכוב אינו אלא במת שלם ונ"מ רק לפסח שבמת שלם בתרומה בלא"ה טמא וצ"ע

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

אולם מי שעבר¹³ בדרך ומצאו מת מושכב לרוחבה של דרך, אם היה המת טומאת התהום אף על פי שהוא טמא לתרומה כנוזר, הרי זה טהור לפסח ושוחט ואוכל פסחו ואף על פי שאפשר שנגע, הואיל והיא טומאת התהום טהור לפסח.

ולענין¹⁴ נזירות מת שהיה מושכב לרחב הדרך אף על פי שאין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו ואף על פי שהיא טומאה ידועה ועבר שם נזיר הרי זה טהור הואיל וספק ברשות הרבים טהור¹⁵. וי"א¹⁶ שאינו טהור אלא בטומאת התהום.

ואף על פי שהמת שלם והוא מן הקצה האחד אל הקצה האחר של הדרך הרי זה עושה פסחו עד שידע בודאי שנטמא בו, במה דברים אמורים כשהיה מהלך ברגליו שהרי אפשר שלא יגע, אבל אם היה רוכב או טעון משא הרי זה טמא ויש מטמאים בזה¹⁷ אפי' שהיה משובר ומפורק אף על פי שהיא טומאת התהום, לפי שאי אפשר שלא יגע ושלא יסיט ושלא יאהיל.

וכבר התבאר במסכת פסחים שם שכהן שעבד¹⁸ בחזקת שהוא טהור, או קרבן פסח שנשחט בחזקת שבעליו טהור, ואחר כך נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום כלומר שמצא שנטמא בטומאה שהיתה מוסתרת מכלל העולם ולא היתה ידועה לאף אחד כאילו היא שקועה בתהום, הלכה מפּי הקבלה, שהציץ מרצה¹⁹, וכל הקרבנות

¹³ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה יא

¹⁴ רמב"ם הלכות נזירות פרק ט הלכה יח

¹⁵ קשיא דבכרייתא אמרו בד"א בטומאת התהום אבל טומאה ידועה שלשתן טמאים ורבינו כתב דאפילו היא טומאה ידועה טהור וצ"ל שנירסא אחרת היתה לו. ואכתי איכא למידק כיון שהוא מושכב לרוחב הדרך ואין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו ה"ז ודאי ולמה טהרו במהלך ברגליו ואמרו שאפשר שלא יגע ולא יאהיל ולא יסיט ונראה שגם לדברים אלו נתכוון הראב"ד. וצריך לומר שמה שכתב שאין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו היינו לומר שא"א אלא על ידי הדחק אבל על ידי הדחק אפשר לעבור שלא יגע בו. כסף משנה שם. קשיא טובא דשם השוו נזיר לעושה פסח ובהדיא כתב רבינו ז"ל בהלכות קרבן פסח פ' ששי מי שעבר בדרך ומצא מת מושכב לרוחבה של דרך אם היה המת טומאת התהום וכו' ואף על פי שאפשר שנגע הואיל והיא טומאת התהום טהור לפסח כו' הרי בהדיא כתב בטומאת התהום דוקא ולא בטומאה ידועה ושם בגמרא נתבאר דנזיר ועושה פסח שוים כאמור. ותו קשיא לי טובא אם זה הווי ספק טומאה ברה"ר אמאי גבי תרומה כתב רבינו ז"ל שהוא בספק זה בפ"ח מהל' אבות הטומאות והא קי"ל דספק ברה"ר טהור אפי' לתרומה כדכתב רבינו ז"ל שם. מיהו לזה יש לומר דהאי ספק קרוב לודאי טומאה הוא וכן דקדק שם לשון רבינו ז"ל שכתב שאין זה כשאר הספיקות שחזקתו שנגע כלומר אף על פי שהוא ספק קצת אינו כשאר הספיקות ודוקא גבי נזיר הקילו. לחם משנה שם. ועיין במעשה רקח ובמרכה"מ מה שכתבו.

¹⁶ השנות הראב"ד שם

¹⁷ רש"י

¹⁸ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה יב

¹⁹ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ו ליקוטי הלכות נזיר כד:

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

שהקריב בין פסח בין תמידין ושאר קרבנות²⁰ נרצו, ואם נודע לו בשאר הקרבנות שהוא טמא קודם שיזרוק הדם לא יזרוק ואם זרק הורצה, שהציץ מרצה על טומאת התהום, כלומר טומאה שאין אפשרות לדעת עליה לאף אדם, אף על פי שהוא מזיד.

ובקרבת פסח בין כהן העובד ובין הבעלים שנודע שיש עליהם טומאת התהום, מותר לזרוק עליהן את דם הפסח, שהוא חובה והיא מצוה עוברת. אבל אם נודע קודם שחיטה אין לשחוט ויעשו פסח שני, וי"א²¹ שאפילו לשחוט עליהם את הפסח מותר אם הוא טומאת ספק²².

ד. היה טמון בתבן או בצרורות הרי זה טומאת התהום בימים ובאפילה ובנקיקי הסלעים אין זה טומאת התהום

נמצא המת²³ גלוי אין זה טומאת התהום, ולפיכך נמצא מושקע בקרקעות מערה והמים על גביו הרי זה טומאת התהום שאינה ידועה, היה טמון בתבן או בצרורות הרי זו טומאת התהום, שאפשר שלא הכיר בה אדם שהרי תבן יכול להתגלגל עליו ע"י רוח וצרורות עשויים להתגלגל ממקום למקום אבל במים באפלה ובנקיקי הסלעים אינה טומאת התהום. הואיל והם חלולים יכול אדם להסתכל בהם ע"י הדחק ואפשר שאדם אחר הכיר בהם שהציץ בתוכו ואין זו טומאת התהום.

א. ולא אמרו דטומאת התהום אלא למת בלבד

אי זו היא טומאת התהום²⁴ כל טומאת מת שלא היתה ידועה מכיון שהיתה מוסתרת שאין אדם מכירה אפילו בסוף העולם, כגון אדם שמת ערירי ונמצא קבור בגל אבנים או עפר וכדומה ולא ידע בו אדם בעולם. ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד, אבל הרוג לא שהרי יודע בו זה שהרגו. ואינו אלא בטומאת מת אבל טומאת זיבה הגם שאף אדם בעולם לא ידע עליה בזמן שטימאה אין בה דין טומאת תהום אלא דינה כטומאה ידועה.

²⁰ משמע אפילו קרבן יחיד לקוטי הלכות פסחים יד: בזבח תודה ד"ה ומסיק

²¹ כך דייק בכס"מ שם לשון הרמב"ם קרבן פסח שם הי"א ועיין בהר המוריה שדוקא בטומאת ספק

²² תורת הקדשים שם אות צ מדלמסקנא יליף רבא מועדו מפסח לתמיד ובתמיד אין שייך אלא לגבי כהנים

מוכח דהכי נקטי' להלכה

²³ רמב"ם הלכות נזירות פרקו הלכה יט

²⁴ רמב"ם שם הלכה יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

ג. צפה אינה מטמאה לענין שריץ ... ספק טומאה צפה בין

בנלים בין בקרקע טהורה

מזן הספקות שטיהרו חכמים היא²⁵ ספק טומאה צפה על פני המים כיצד, שריץ שהיה צף על פני המים, בין שהיו המים בכלים או בקרקעות וירד למים אפילו אין שם אלא מלא אדם וטומאה ה"ז טהור עד שידע ודאי שנגע, ולא אמרו ספק טומאה צפה טהור אלא לשריץ בלבד²⁶, וי"א שגם לענין טומאת מגע מת ספק טומאה צפה טהור. ולכו"ע בהאחיל על ספק טומאה צפה טמא²⁷. וכל הנתלים והנגררין הרי הן כמונחין.

²⁵ שנים עשר ספיקות טהרו חכמים ואלו הן: ספק מים שאובים למקוה, ספק טומאה צפה על פני המים, ספק משקין לטמא אחרים, אבל לטומאת עצמן טמאים מספק, ספק הידים בין לטומאת עצמן בין לטמא אחרים בין לטהרות ידים מטומאתן, ספק דברי סופרים, ספק החולין, ספק קרבנות, ספק נגעים, ספק עובר ועומד, ספק שרצים, ספק ר"ה, ספק שתי רשויות. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יד הלכה א ג

²⁶ הנה מפורש בדעת רבינו דבמת ושאר דברים אין ספק טומאה צפה טהור אפילו בספק מגע שלהם, וכן בספק הנזרקין דוקא בשרצים, כמבואר לקמן פרק ט"ו ה"ד, ספק שרצים זה ספק הנזרקין, ודייק שרצים, לא מילא אחריו, ודלא כרבותא בתוספות שפירשו בשילהי נוזר (ס"ד ע"א ד"ה והמאהיל) דלענין מגע אפילו במת צף ע"פ המים ג"כ טהור ספק מגעו, ורק לענין טומאת אוהל טמא ספיקא, יעו"ש. וכן משמע במשנתנו (שם ס"ג ע"א) דמצא מת צף ע"פ המערה טמא, ופירש רבינו בהלכות נזירות פ"ו חזקתו שנגע בזה שהוא צף, הרי דספק מגע טמא ברה"י, ודלא כפירוש תוס' (שם ד"ה כיצד) דהוא ספק אוהל ולכן גרים בגמרא (שם ס"ד ע"א) שריץ בכלי וכלי צף עפ"י המים, וכן גרים שריץ מונח ע"ג מת מהו, דלענין טומאת מת אין נפ"מ בין צף או לא. וכן לשון הירושלמי שם (נוזר פ"ט ה"ב) אין ספק טומאה צפה טהור אלא שריץ, אבל במת כעומד הוא, ובגמרא (שם ס"ד ע"א) אמרי שמת ספק צפה טמא, וכל דברים שמטמא מלמעלה כלמטה, לאתויי זב וזבה, ויעוין בתוספתא טהרות פרק ה' (ה"ד). אור שמח

²⁷ עיין זבח תודה דף כה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>